

Uredništvo: uprava, Ljubljana, Kopitarjeva & Telefon 4001-4004
Mesečna naročnina 18 lir, za inostranstvo 31.50 lir. — Ček rač. Ljubljana 10.630 za naročnino in 10.394 za inserate. — Izključno zastopstvo za vse italske in inostranske: UPI S. A. Milano.
Rokopisov ne vračamo.

SLOVENE

FEBRUAR 1944

16

SREDA

Starke Sowjetangriffe in schweren Kämpfen abgewiesen

Westlich Narwa feindliches Landungsunternehmen zerschlagen - In sieben Tagen 206 Sowjetflugzeuge vernichtet - Erfolgreicher Schnellbootangriff: fünf Feindboote vernichtet

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 15. Februar. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

An der Ostfront wiesen unsere tapferen Truppen auch gestern im Raum südöstlich Kriwoi Rog, westlich Tscherkassy, östlich Shaschkoff, bei Witebsk, zwischen Ilmen- und Peipussee sowie im Raum von Narwa starke Angriffe der Sowjets in schweren Kämpfen ab. Eigene Angriffe führten in mehreren Abschnitten zur Vernichtung stärkerer feindlicher Kampfgruppen.

Westlich Narwa wurde ein feindliches Landungsunternehmen unter hohen Verlusten für den Gegner zerschlagen. Zwei Kanonenboote, mehrere Kutter und Landungsflugzeuge wurden dabei versenkt.

Im hohen Norden setzten schnelle deutsche Kampfstaffeln ihre Angriffe gegen den Transportverkehr auf der Murmanbahn fort und beschädigten drei Züge schwer.

In den Abwehrkämpfen am unteren Dnjepr hat sich die pommerisch-mecklenburgische 258. Infanterie-Division mit unterstellten Truppen unter Führung des Generalmajors Bleyer hervorragend bewährt.

In der Zeit vom 8. bis 14. Februar wurden an der Ostfront 206 feindliche Flugzeuge bei 27 eigenen Verlusten vernichtet.

In Italien kam es auch gestern im Landekopf von Nettuno ausser beiderseitiger Späh- und Stosstrupptätigkeit zu keinen wesentlichen Kampfhandlungen. Fernkampfbatterien nahmen Schiffsziele im Hafen von Nettuno mit beobachteter Wirkung unter Beschuss und zwangen zwei Zerstörer zum Ab-

drehen. Auf einem Flugplatz bei Nettuno entstanden durch das Wirkungsfeuer unserer Artillerie Brände in Munitions- und Treibstofflagern.

Die Luftwaffe griff mit Schlachtfliegerverbänden den Hafen von Anzio an, warf mehrere Vorratslager in Brand und setzte bei Aprilia feindliche Batterien ausser Gefecht.

Bei Cassino griff der Feind infolge seiner hohen Verluste an den Vortagen gestern nicht weiter an.

In den Morgenstunden des 15. Februar griffen feindliche Kampffliegerverbände die historische Abtei Cassino an, obwohl sich im Kloster selbst und in seiner näheren Umgebung kein deutscher Soldat befindet. In den Anlagen des weltberühmten Klosters entstanden schwere Schäden.

Über den italienischen Raum wurden gestern 17 feindliche Flugzeuge abgeschossen.

Deutsche Schnellboote führten in der vergangenen Nacht ein Unternehmen unter der englischen Küste trotz feindlicher Zerstörerangriffe planmässig und ohne Verluste durch. Zur gleichen Zeit stellten deutsche Vorpostenstreitkräfte vor dem holländischen Hafen Ymuiden britische Schnellboote, versenkten in hartem Gefecht drei dieser Fahrzeuge und zwangen die übrigen zum Abdrehen. Die zurückkehrenden Schnellboote griffen diesen angeschlagenen feindlichen Verband an, schossen zwei weitere Boote zusammen und beschädigten mehrere andere. Der Gegner erlitt hierbei hohe blutige Verluste. Unsere Boote kehrten mit geringen Schäden vollzählig in ihre Stützpunkte zurück.

Silovita bitka za Cassino

Berlin, 14. febr. DNB. Dogodke na italijanskih bojiščih je v zadnjih 24 urah označevala izredna silovitost bitke za Cassino, ki je po svoji jakosti zasenčila boje na vseh drugih bojiščih in tudi na nettunskem mostišču. V bočnem in križnem ognju težkega nemškega orožja, ki je izkoristilo kot svoje postojanke zlasti višine severozahodno od Cassina, so padali, ki so s fantastično podporo vojnega gradiva včeraj in danes zjutraj prešli v napad na Cassino, doživeli težke izgube. Zaradi svoje številčne premoči jim je sicer uspelo, da so začasno vdrl do srede mestnih ruševin. V tem trenutku pa so jih čelno in bočno izvedeni energični protisunkni nemški oddelki vrgli zopet nazaj ter jih zasledovali do izhodiščnih

postojank. Več sto mrtvih Amerikancev je znova pokrivalo bojišče. Privedeni so bili ujetniki. Nemške črte so ostale v polnem obsegu v nemških rokah.

Na mostišču pri Nettunu so težki nemški topovi pomembno ovirali oskrbovalni promet vdornih čet pri Anziju in Nettunu ter na cestah pontinske ravnine. Nemške letalske sile so pri dnevnih in nočnih napadih potopile s bombami težkega kalibra neko trgovsko ladjo s 6000 tonami. Dve nadaljnji tovarni ladji s skupno 10.000 tonami pa sta bili s bombami težko poškodovani. Večje municijsko skladišče pri Nettunu je zaradi bombnih zadetkov zletelo s številnimi eksplozijami v zrak. Pri Anziju so skladišča gorela več ur z veliki plameni.

Budimpešta, 15. febr. DNB. V zvezi z živčno vojno proti Finski piše »Magyarország«, da Finska ni pripravljena izvršiti samostojne ve, da utegne biti sovjetški pritisk olajšan samo z bolestinami privolitvam. Lahko pa si predstavljamo, kaj bi pomenila zasedba Finske po ruskih armadah: uničenje finskega socialnega reda in iztrebljenje najodličnejših osebnosti ter širokih narodnih elitnih slojev. Poleg tega bi bila Finska popolnoma zbolševizirana in degradirana na stanje vazalne države Sovjetske zveze. Nadaljnji razvoj zavisi od tega, kakšno stališče bo pokazala Moskva. Če je pripravljena omogočiti pametno ureditev, obstoja upanje in prvemu koraku utegnejo slediti nadaljnji. Če pa ne, potem morajo tudi ostale majhne evropske države vedeti, da so zaman njih upanja na mirno ureditev.

Trebljenje tolovajev

Berlin, 14. febr. Komunistični tolovaji so se v zadnjih dneh skušali znova vgnezditi na nekaterih srednjedalmatinskih otokih. Oddelki nemških planinskih lovcev ter vojne mornarice pa so jih hitro preganili. Pri tem sta bila potopljena nek dobro oboroženo motorni čoln ter s strelivom in gorivom natovljena jadralnica. Nadalje je bilo pri teh nastopih zaplenjenih 30 motornih jadralnic, s katerimi so vzdrževali komunistični tolovaji ponovi oskrbovalni promet med otoki in dalmatinsko obalo.

Berlin, 14. febr. Ze dva meseca doživljajo komunistične tolpe na zahodnem Balkanu vedno hujše udarce. V zadnjih dveh dneh so imele samo na območju ene armade 244 mrtvih in 129 ujetnikov. Prebežniki poročajo, da je število ranjenecv zelo veliko. Zaplenjenih je bilo poleg ročnega orožja in streliva tudi mnogo topov ter konj in vprežnih vozil.

Močni sovjetski napadi v težkih bojih odbiti

Zahodno od Narve razbit sovražni izkrcevalni nastop V sedmih dneh uničenih 206 sovjetskih letal - Uspešen napad hitrih čolnov - Pet sovražnih čolnov potopljenih

Führerjev glavni stan, 15. febr. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Na vzhodnem bojišču so naše hrabre čete tudi včeraj odbile na področju jugovzhodno od Krivega roga, zahodno od Čerkasov, vzhodno od Zaskova, pri Vitebsku, med Ilmenskim in Pejpuškim jezerom ter pri Narvi v težkih bojih močne sovjetske napade. Lastni napadi so dovedli na več odsekih do uničenja močnih sovražnih bojnih skupin.

Zahodno od Narve je bil razbit sovražni izkrcevalni nastop z visokimi izgubami za nasprotnika. Dve topničarki, več enojambornic in izkrcevalnih vozil je bilo pri tem potopljenih.

Na Arktiku so brze nemške boje-jate nadaljevale svoje napade proti prevoznemu prometu na murmanskim železnici in težko poškodovale 3 vlake.

V obrambnih bojih ob spodnjem Dnjepru se je posebno izkazala pomorjansko-mecklenburška 258. pehotna divizija s podrejenimi četami pod poveljstvom generalnega majorja Bleyera.

Od 8. do 14. februarja je bilo na vzhodnem bojišču uničenih pri 27 lastnih izgubah 206 sovražnih letal.

V Italiji tudi včeraj ni prišlo razen obojestranskega delovanja izvidniških in udarnih čet do nobenih bistvenih bojov. Daljnostrelni topovi so z opazovanim učinkom bombardirali ladijske cilje v nettunski luki in

prisilile dva rušilca na odplutje. Na nekem letališču pri Nettunu so izbruhnili zbog učinkovitega ognja našega topništva požari v skladiščih streliva in pogonskega goriva.

Letalstvo je napadlo s oddelki borbenih letal luko v Anziju, zažgalo več oskrbovalnih skladišč in onesposobilo pri Apriliji sovražnikove baterije.

Pri Cassinu sovražnik zaradi svojih velikih izgub v prejšnjih dneh včeraj ni več napadal.

V jutranjih urah dne 15. februarja so napadla sovražnikova vojna letala zgodovinsko opatijsko Cassino, dasi ni bilo v samostanu in njegovi bližnji okolici nobenega vojaka. V napravah svetovno znanega samostana je nastala velika škoda.

Nad italijanskim področjem je bilo včeraj sestreljenih 17 sovražnih letal.

Nemški hitri čolni so izvedli v pretekli noči načrtno brez izgub akcijo ob angleških obali in to navzlic napadom sovražnih rušilcev. Istočasno so nemške predstražne sile napadle pred holandsko luko Ymuiden angleške hitre čolne, potopile v ostrem spopadu tri in prisilile ostale k umiku. Hitri čolni, ki so se vračali nazaj, so napadli ta okrnjen sovražni oddelček, uničili dva nadaljnja čolna in poškodovali več drugih. Nasprotnik je pri tem utrpel visoke krvave izgube. Naši čolni so se z malenkostno škodo polnoštevilni vrnili na svoja oporišča.

Rosenberg o socialni pravičnosti

Gdansk, 14. febr. DNB. Na velikem zborovanju okrožja Gdansk narodno-socialistične nemške delavske stranke je govoril državni vođa Rosenberg. Med drugim je izjavil:

V tej vojni se vodi borba za pojmovanje, kako je treba socialno politično voditi narod in državo to se pravi, kake pojme in ideje imamo o socialni pravičnosti. Ta klic po pravičnem socialnem redu je prešinil že pred sto leti vse narode Evrope. 19. stoletje nam je prineslo tehnično revolucijo, ki je povzročala državnim vodstvom probleme, ki si jih prej nikakor niso mogli predstavljati. Nastala so velika mesta, veliki industrijski koncerni. Da so se ljudje temu razvoju zoperstavljali ter zahtevali novo obliko življenja, to moramo mi, narodni socialisti kot popolnoma pravilno pripoznati. Ostaja nam pa nepojmljivo, da se sredi takega razvoja razni narodi niso pokazali toliko politično zrele, da bi ta razvoj preusmerili, temveč da se je v ta razvoj vrnil mednarodni žid z vsem svojim prirevkom.

Narodni socializem je — to je naše globoko prepričanje — premostil ono globel, ki je obstojala desetletja med meščanstvom in proletariatom. Plestvo in delavci, kmetje in znanstveniki so se pridružili novemu svetovnemu nazoru, novi državni zamisli. V tem spoznanju smo si ustvarili nekatere simbole, da bi ta spoznanja privedli pred oči vsega nemškega naroda; delovno službo in viteški križ. Delovna služba je obveznost in častna služba za doraščajočo mladino. S tem je bila

ustvarjena skupnost časti in dela, in viteški križ nam pove, da sta čast in hrabrost maršala isto ko čast in hrabrost navadnega strelca.

Če si danes ogledamo naša bombardirana mesta, potem spoznamo pomoč celokupne narodno-socialistične stranke. Temu bi lahko kdo oporekal, češ da v drugih državah obstajajo tudi dobrodelne ustanove. Toda tukaj se narodni socializem zelo razlikuje od dobrodelnosti srednjega veka kakor tudi od dobrodelnosti liberalne dobe. Mi narodni socialisti ne darujemo iz usmiljenja, temveč zaradi pravičnosti, mi ne darujemo iz pomilovanja, temveč zaradi občutka dolžnosti. Usmiljenje ima neprijeten priokus prijaznega darovalca. Črnoborzi in boljševiški vodje hočejo prepričati, da bi se na evropski celini ohranil primer socialnega mišljenja. Kajti dobro vedo, da bi bil konec dobe izžemanja na vsem svetu, če bi se kjer koli na svetu ukoreninila misel socialne pravičnosti. To veže danes New York in Moskvo proti nam.

Mi pa smo prepričani, da pomeni ta vojna svetovni preokret svetovno-nazorne in politične narave v strukturi evropske celine kakor tudi v razmerju sil na svetovnih tržiščih. Mi vemo, da se zadnja obupna akcija dvestoletnega procesa, ki se imenuje boljševizem, predstavlja tudi samo kot protest novemu svetovnemu redu in da mi ne branimo samo starega nemškega izročila, temveč da smo pri izvajanju socialne pravičnosti dejansko revolucionarji evropske celine.

Titovi tolovaji — sejalc boljševizma

Berlin, 14. febr. Kmalu po zaključku teheranske konference, pri kateri so po uradni izjavi dosegli »popolno soglasje« v vseh političnih vprašanjih med zavezniki, je radijska postaja »Svobodna Jugoslavija« objavila ustanovitev začasne »Jugoslovanske« vlade pod vodstvom komunističnega voditelja Tita. Istočasno je izjavila, da je pod angleškim varstvom v Kairu staločena emigrantska vlada bivšega kralja Petra odstavljena ter je vsemu svetu oznanila, da zahteva Moskvi vdana skupina prvenstvo v vodstvu pred Londonu poslušno jugoslovansko kliko. Anglija je znova kapitulirala pred Stalinovimi brezkompromisnimi zahtevami.

Titovi boljševiški kariera in z njegovo osebo zvezan razvoj tolovajske republike silijo v svojih razvojnih stopnjah popolnoma razvoju državnega ustroja, ki drži skupaj sovjetske republike in ki je med tem časom postal značilen za boljševiško infiltracijo severnoafriškega ozemlja.

Stalin ni potreboval mnogo več kot leto dni, da je tolovajskega poglavarja Tita lahko uporabil kot boljševiško predstražo na zahodnem vogalu Balkana proti z Anglijo zvezani jugoslovanski emigrantski vladi.

Ze po premirju med Nemčijo in Francijo v Compiegnu so Sovjeti v okviru uradne obnovitve diplomatskih odnosov z Jugoslavijo na vse načine poskušali, da bi s propagandnimi sredstvi vplivali na javno mnenje. S pričetkom nemško-sovjetske vojne pa je komunistična stranka bivše Jugoslavije prišla popolnoma odkrito s svojim razkrojavalnim delovanjem. Na jugoslovanskem področju je prišlo do skrbno pripravljenih uporov, sabotaž in grozodejstev ter končno do organizirane tolovajske vojne.

Dočim je Mihajlovičeve četnike podprala Anglija poslušna jugoslovanska emigrantska vlada, so naše komunistič-

ne tolpe vedno očitneje svoje priznanje v Moskvi. 24. februarja 1943 so bile prvič omenjene v sovjetskem vojnem poročilu ter je bilo njihovo ozemlje uradno proglašeno kot sovjetsko bojišče. Ze 26. novembra 1942 je sledila ustanovitev takozvanega »Antifašističnega sveta Jugoslavije«, čigar častna predsednika sta bila poleg Kalinina, Stalina in Molotova tudi Churchill in Roosevelt. Kmalu po teheranski konferenci je sklenil ta »svet« ustanovitev »Narodnega odbora za osvoboditev Jugoslavije«, ki naj bi imel znatnejše začasne vlade. 12. decembra 1943 je bila objavljena iz devetih točk obstoječa ustava, ki kaže izredno slinost z vsebino in ustrojem sovjetske ustave. Za poglavarja te vlade je bil izvoljen Josip Broz, čigar tolovajsko ime Tito je sestavljeno iz začasnega naziva »Tajna internacionalna teroristična organizacija«.

Boljševiške tolpe tovariša »maršala« Broza-Tita se v svoji organizaciji in v svojem vodstvu prav nič ne razlikujejo od odgovarjajočih ustanov v Sovjetski zvezi. Tito, čigar preteklost polni marksistič kriminalni list v uradih mnogih evropskih policij, je bil izvoljen v posebeni moskovski šoli in poslan nato od kominterne v Francijo, da bi se udeležil državljanske vojne. Sedaj je organiziral svoje tolpe po zgledu sovjetske armade. One nimajo le znakov Sovjetske zveze, temveč so prevzele tudi sistem političnih komisarjev, ki imajo sličen vpliv kot Politruki v boljševiški armadi. Titove tolpe so še izpolnile neverjetna grozodejstva, ki jih ne najdemo niti v zgodovini boljševiške revolucije in sovjetskega vojevanja v zadnjih letih. Načrti procesa obubožanja, razlastitev ter izkoreninjenja naj bi povzročili, da bi postal narod zrel za boljševiško seme. Zato so boljševiške tudi posledice, namreč zmeda, ruševine in umori v vseh najbolj živalskih oblikah.

Nov napad na London

Berlin, 15. febr. DNB. Nemške jate bojnih letal so izvedle v poznih večernih urah dne 13. februarja ponovno težek napad na London. Ko so bila nemška letala malo pred 21 prispela nad mestno ozemlje, je takoj pričela delovati londonska obramba. vendar pa ni mogla odvrti nemških prodirajočih napadalnih valov od določenih ciljev. Cele vrste razdiralnih bomb pomešanih s številnimi zažigalnimi bombami, so padle na cilje na mestnem področju Londona, kjer so si zaporedoma sledile eksplozije in so bili povsed vidni veliki požari. Nemški letalski napad je bil četrti od 21. januarja 1944. Kakor pri prejšnjih napadih, so bile tudi tokrat nemške izgube zelo majhne.

Kakor vidimo, so se že začele izpolnjevati napovedi nemških vodilnih mož, da bodo Angleži še drago plačali strahovalne napade, ki jih izvajajo angleški ter ameriški letalci na nezavarovano nemško in drugo prebivalstvo na evropski celini. Sedanji napadi na London, ki so angleške kroge že zelo vznemirili, so šele začetek in malenkost v primeri s tem, kar bo še prišlo. Ko se bo to izpolnilo, bo angleška javnost pač drugače gledala na divjaške angloameriške letalce ter na angleške politične in vojaške voditelje, ki so pošiljali svoje bombnike nad Nemčijo, pa je niso mogli uklopiti, pač pa so vsejali plaz ogorčenja, ki bo dobil izraza v napadih na London in druga angleška mesta. Tedaj se bodo Angleži zavedli svoje krivde in odgovornosti, — toda prepozno.

Angleška podmornica potopljena

Stockholm, 15. febr. Angleška admiraliteta objavlja, kakor sporoča angleška poročevalska služba, izgubo neke podmornice.

1 = 16

Stockholm, 15. febr. Sovjeti se sedaj, kakor poroča londonski dopisnik lista »Morgen Tidningen«, ukvarjajo s pripravi na sestavo svojih zunanjepolitičnih zastopstev, kar je postalo potrebno zaradi spremembe ustave. V sovjetskem veleposlaništvu v Londonu bodo v kratkem ustanovili več pododdelkov kot zastopstva raznih sovjetskih republik, ki naj kmalu pričnejo z delom.

Neguševi vojaki v južni Italiji

Rim, 15. febr. Kakor javlja rimska poročevalska služba, bodo sedaj uporabljeni na južnoitalijanskem ozemlju, ki je zasedeno od Angloamerikancev, tudi oddelki abesinskih čet.

Za bivšega italijanskega kralja in abesinskega cesarja Viktorja Emanuela ter za bivšega vojvodo Addisa Abebe po domače Badoglia, pač ne bo kaj preveč prijeten trenutek, ko bodo pripele nove abesinske vojske, pripominja rimski radio.

Nov angloameriški napad na Castel Gandolfo

Rim, 15. febr. Angloameriški strahovalni letalci so dne 13. februarja ponovno bombardirali ozemlje papeškega poletnega bivališča Castel Gandolfo in zraven ležeči park. Nad 15.000 beguncev, ki se nahajajo tam, je imelo ponovno izgube. K pred tremi dnevi ubitimi nad 500 osebami so se pridružile še nove smrtno žrtve in veliko število ranjenecv.

Smrtna »tridnevna« malarija v Egiptu

Zeneva, 14. febr. Epidemija smrtno »tridnevne« malarije se širi po dolini Nila vedno bolj proti severu in trenutno ogroža ves Egipt. Najsevernejši del ozemlja, ki je že okuženo, leži kakih 250 milj južno od Kaira. Število žrtev je že sedaj izredno veliko, ker tavajo cele rodline, ki jih stresa mrzlica, brez sredstev in brez zaščite okrog po deželi. Ozemlje, naseljeno z več milijoni kmetov, je danes popolnoma zapuščeno, letina pa gni na polju.

Kratka poročila

Milan. Po sklepu ministrskega sveta so bili s takojšnjo veljavo odpravljeni vsi redi in odlikovanja bivše savojske kraljevske hiše.

Zeneva. Kakor so v ponedeljek zvečer v Washingtonu javili, nameravajo odposlati Zedinjene ameriške države v Abesinijo neko tehnično odposlanstvo, ki bo obstajalo iz specialistov za poljedelstvo, rudarstvo itd. Tudi Abesinija naj bo torej vključena v izkoriščevalni sistem Wallstreeta.

Rim. Prefekta rimske province je Duce imenoval za podguvernerja mesta Rim.

Stockholm. Wendel Wilkie je v ponedeljek uradno objavil svojo kandidacijo za republikanskega predsedniškega kandidata. Tudi guverner Brieker iz Ohia se poteguje za predsedniško kandidacijo republikancev.

Stockholm. 14. febr. Reuter poroča, da je bilo na razne londonske okraje vrženih mnogo razstrelivnih in zažigalnih bomb. Napad je bil težji kot oba prejšnja.

Obisk ljudskih šol

Šolska oblast opozarja starše in varuhe, da je sedaj pouk na vseh ljubljanskih ljudskih šolah in da morajo svoje šoloobvezne otroke redno pošiljati v šolo.

Ljudsko šolo morajo obiskovati vsi oni otroci, ki so že izpolnili 7. leto. Šolska obveznost traja redno 8 let, in sicer za dečke do 16. leta, za deklice pa do 15. leta starosti. Od te šoloobveznosti pa so izvzeti samo oni otroci, ki po dovršenem 4. razredu ljudske šole nadaljujejo šolanje v meščanski, srednji ali kakšni strokovni šoli, ali pa ki gredo v obrt ali trgovino ter obiskujejo obrtno nadaljevalno šolo. Kdor pa iz omenjenih šol ali iz obrti izstopi, preden bi dovršil obvezno šolanje v ljudski šoli, se mora vrniti v ljudsko šolo, da dovrši osemletno šolanje.

V teku osemletnega šolanja se sme učenca brisati iz šole samo, če težko zbolijo na kakšni neprebojni bolezni, ali pa ako zaradi prepozne vpisa ali ponavljanja razredov ostari in deček izpolni 16. ali deklica 15. leto. V obeh primerih odločuje o izbrisu šolski odbor na prošnjo staršev ali pa po lastnem predurku.

Starše in varuhe otrok zato najresneje opozarjamo, da v izogib škodljivosti v svojem lastnem interesu ter v korist svojih otrok in varovanec skrbijo za to, da bodo njihovi šoloobvezni otroci, ki jih sicer mogoče pošiljajo v šolo, tudi res obiskovali šolski pouk. Nekatera šolska upravitelstva so namreč že prijavila šolski oblasti one starše in varuhe, ki ne izpolnjujejo teh svojih dolžnosti in s

tem škodujejo sebi in svojim otrokom ter varovanecem, ki bodo zaradi nepismenosti v svoji starosti hudo obtoževali svoje roditelje in varuhe, ker jih v mladosti niso dovolj nadzorovali in skrbeli zanje, da bi se naučili brati in pisati ter da bi dobili najosnovnejšo podlago za življenjsko eksistenco in kulturne narodu.

Šolska oblast bo poklicala na odgovor vse take starše in varuhe in jih bo strogo kaznovala, če ne bodo mogli opravičiti šolskih zamud svojega šoloobveznega otroka.

Zato pa, starši in varuhi šoloobveznih otrok, obiščite vsaj enkrat na mesec šolsko upravitelstvo in se prepričajte, ali vaš otrok, vaš varovanec hodi v šolo, ali se mogoče potepa in zahaja po krivih potih ter kako je z njegovim napredkom v šoli.

Priporočamo staršem in varuhom šoloobveznih otrok, da so s šolskim upravitelstvom glede učnega uspeha svojega varovanca v stalnih stikih, ker bodo s tem odpravili marsikatero napako in si prihranili marsikatero grenko solzo, potočeno na račun trme, nagajivosti, upornosti, zakrknjenosti in neobgljivosti svojega otroka in varovanca. S tem si boste prihranili pota na šolsko oblast in obvarovali kazni in zadevi šolskih zamud vašega šoloobveznega otroka.

Obenem se sporočamo, da je mestna občina ljubljanska pri vseh svojih ljudskih šolah ustanovila šolske kuhinje, kjer revni učenci vsak dan dobe hrano, če redno obiskujejo šolo.

Za današnji dan

Koledar

Sreda, 16. svečana: Julijana, devica in mučenica; Onezim, škof in mučenec; Filipa, dev.; Selevk, muč. Četrtek, 17. svečana: Franc Kle, mučenec; Silvin, škof; debeli četrtek. Lunina sprememba: 17. svečana zadnji krajec ob 8.42. Herschel napoveduje dež ali sneg.

Dramsko gledališče

»Namisljeni bolnik«. — Premiera. — Red Prvi. — Ob 16.

Operno gledališče

»Melodije srca«. — Red Sreda. — Ob 16.

Kino »Matic«

»Noč zmehnjavec«. — Predstave ob 15 in 17.30.

Kino »Union«

»Jurista v zakon«. — Predstave ob 15.30 in 17.30.

Kino »Sloga«

»Bišofsbenska dekleta«. — Predstave ob 15 in 17.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Bleiweisova cesta 6; mr. Hočvar, Celovška cesta 62, in mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta 47.

Oddajniška skupina »Jadransko primorje«

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 16. februar:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav; vmes: 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 9.10 Koračnica, pregled sporeda v nemščini in slovenščini, nato koračnica — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Koncert malega orkestra pod vodstvom Stenoviča St. — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Nekaj za vsakega — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Otroška ura, pravljice pripoveduje Maša Slavčeva — 17.45 Komorna glasba — 19 Koračnica — 19.30 Poročila v slovenščini, pregled sporeda — 19.45 Glasbena mediera — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Skladbe Fr. Chopina izvaja prof. Anton Trost — 20.45 Intermezzo — 21 Napet iz zvočnih filmov — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Nekaj napovedi za jutro v nemščini

RADIO TRST

Opozorjamo radijske poslušalce na slovensko radijsko oddajo, ki jo oddaja na Jadransko primorje postaja Trst vsak dan od 15-18.30 na srednjem valu 363 m. Vse spremembe radijskih oddaj bodo vedno objavljene v radiu in v dnevnem časopisu.

Vsakanja Ljubljana po kronistovih zaniskih

Jabolka že dele

Prejšnji teden in deloma še ta teden so trgovci in prodajalci prodajali jabolka na odrezke živiliških nakaznic za mladino do 18 let in za osebe nad 60 let stare. Po večini so bili ljudje iz jabolki prav zadovoljni, ker je bilo blago lepo, zdravo in dobro ohranjeno. Včeraj pa so trgovci že pričeli prodajati jabolka za vse, to je vsaka upravičena oseba dobi po en kilogram jabolk na odrezek navadne živiliške karte. Tudi ta jabolka so prav lepa in velika. Ljudje jih prav radi kupujejo in so zadovoljni z njimi. Jabolka prodajajo tudi branjevi na živiliškem trgu. Poleg nekaj cvetice, češnje in česna so jabolka bila včeraj, ko ni bil tržen dan in je bilo mrzlo vreme, skoraj edino blago, ki je bilo na trgu.

Poledica še traja dalje

Ledeno vreme, ki je nastopilo prejšnji teden, postaja še ostrejša. Tla so zjutraj ledeno trda in ljudem polzi pri hoji. Vse stojčje vode krog mesta so zamrzle na debelo in delavci nekaterih podjetij hite sedaj s sekanjem ledu, da nadomestijo to, česar niso mogli v toplih decembrskih in januarjskih dnevih. Podjetja, ki spravljajo led, upajo, da si bodo mogla preskrbeti v teh dnevih dovoljne količine ledu za poletje. Hvalevredno je tudi od ljubljanskih hišnih posestnikov, da po večini skrbno čistijo hodnike, zakaj s tem se tudi izognejo ne samo upravnim kaznim, ki so pač manjše, pač pa še bolj kazenskim posledicam in raznim stroškom, ki nastanejo, ako se kdo od pešev na ledenih hodnikih ponesreči.

Razno iz Opere

Kot je bilo predvideti, je zajela Gregorčeva opera »Melodije srca« najširše občinstvo; vse predstave so deležne razveseljivega obiska. Število osebja, ki ga za izvedbo zahteva, je izredno veliko, zato zaradi obolevnosti ali siceršnjih indispozicij izvajajočih rade nastopne gledalce izvedbe težkoče in ni mogoče predstav vedno izvesti po določenem načrtu. Zato je operna uprava nekatere važnejše vloge dvojno zasedla, zaradi česar je možnost redno izvedbe v veliki meri zvišana. Tako je n. pr. glavno moško vlogo pel nekajkrat B. Sanein namesto D. Čudna; tudi nekatere manjše vloge so bile ponovno izvajane v spremenjeni zasedbi. V zadnji nedeljski predstavi je pa pela Silvo Miričev, glavno žensko vlogo, ki jo običajno poje M. Mlejnikova, ga. Janja Bankart-Streletova. Čeprav je morala vskočiti prej kot je bilo predvideno, vendar je vlogo zadovoljivo odpele in odigrala. Posebno v igri je občudala veliko naravne živahnosti, na pokutenih mestih pa tople čustvenosti. Glasovno se ni dala iz sebe vsega, kar bi jo dovolj vidno dvignilo nad ostale izvajalce in izvajalke, a ko si vlogo po počestjejih nastopih še bolj osvoji, bo tudi ta cilj dosegla. Vsekakor pa ji moramo biti že zdaj hvaležni, da je s svojim nastopom tako hvalevredno omogočila predstavo.

M. T.

Naročajte roman »Ivanhoe«!

Zdravstveni tečaji za pomočnice za hišno prvo pomoč ob letalskem napadu

Pozivu mestnega poglavarstva, naj se prijavi v čim večjem številu pomočnice za hišno prvo pomoč, se je odzvalo že veliko število gospodinjstev, ki so pripravljene v potrebi v svojem krogu nuditi nenadno obolelim in poškodovanim nujno prvo pomoč. Mestni zdravniki so imeli do sedaj že 6 tečajev, ki so bili tako dobro obiskani, da je bila sedaj dvorana mestnega poglavarstva vsakokrat prenapolnjena. Udeležence so dobili pouk o prvi pomoči pri nenadnih obolenjih, ki so mogoča ob alarmih pri zračnih napadih, povzročenih po strahu, močnem razburjenju itd. Slišale so dalje tudi o prvi pomoči pri ranah in krvavitvah, opeklinah, zadušenju itd. Z zadovoljstvom so prihajale udeleženke redno in točno k predavanjem in so le obžalovala, da niso imele prilike predavanja poslušati še dalje, ker jim je vsaka ura predavanja nudila veliko novega in zanimivega, kar je važno ne samo za služaj zračnega napada, ampak tudi za vsakdanje življenje. Udeleženke so bile tudi opozorjene, naj čitajo dobro knjigo »Prva pomoč ob neugodah in nenadnih obolenjih«, ki jo je spisal šef ljubljanske zdravstvene protiletalske zaščite, mestni fizik dr. Rur.

Kakor smo informirani, bodo pozneje še nadaljevalni tečaji o prvi pomoči, in to za gospe in gospodične, ki so prvi kratki tečaj že absolvirale. Veliko dosedanjih udeleženk se je tudi informiralo, kdaj se bo pričel obširen nad 60 predavalnih ur trajajoči samarijski tečaj, katerega bi se rade udeležile.

Omenili smo že, da se je za tečaj za pomočnice za hišno prvo pomoč ob letalskem napadu prijavilo in ga absolviralo že veliko število gospodinjstev. Zato znova pozivamo hišne gospodarje, hišne starešine, kakor tudi posamezne družine, da iz svojih krogov določijo primerno osebo ženskega spola, ki bo pripravljena ob potrebi nuditi svojim sosedom prvo pomoč. Za nudenje take prve pomoči pa je skoraj pri vsaki potrebi, da se udeležijo vsaj kratkega tečaja, v katerem dobi najnujnejši pouk o prvi pomoči. Prijava sprejema mestni fizik v Mesnem domu, II. nadstropje, vsak dan od 10. do 12. ure. — S prijavi pohlite!

dr. Franc Jaklič

Ignacij Knoblehar

in njegovim misijonskim sodelavci v Osestaji Afriki

Življenjepis velikega slovenskega človeka, misijonarja in raziskovalca v 19. stol. 374 strani z 51 podobami in predgovorjem. Vez. 400 lit.

LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI
Pred školijo 5 Miklošičeva cesta 5

Dnevne novice

V križanski cerkvi bo v sredo, 16. februarja, ob 7 slovesna zadušnica za umorjenega duhovnika Ivana Salmića O. T., kaplana na Vinici.

Javno delavsko-nametilensko protikomunistično shorovanje. Glavni odbor Delavske protikomunistične akcije sklicuje za nedeljo, 20. februarja, ob 9.30 veliko javno delavsko-nametilensko protikomunistično shorovanje. Zborovanje bo v veliki dvorani Delavske zbornice. — Narodna in stanovska dolžnost vsakega delavca in nametilensa brata razliko, ali je zaposlen v javni ali privatni službi, je, da se tega shorovanja udeleži in s tem dokumentira svojo narodno in stanovsko zvestost.

»Usodno jabolko« bomo ponovili v nedeljo, 20. februarja, ob 16. Vstopnice v predprodaji v trgovini Sfiligoy od danes naprej, na dan predstave pa pri dnevnih blagajni od 9.30-12 in od 14 dalje.

Primorec! Edina za ljudske šole in edina od oblasti odobrena je »Bobič, Slovenska slovnica s pravopisom«, ki je izšla v knjigarni Kleinmayer & Bamberg, Miklošičeva 16.

Vsaj enkrat letno je nujno potrebno, da se pisalni ali računski stroj očisti in nastavi, kir steer prične rjaveti in ležati. Posledica tega je, da piše počasno, trdo in neenakomerno. Zapomnite si, da vsako odlašanje pomeni hote kvariti si pisalni stroj. Za vsa tozadevna popravila in čiščenja pisalnih strojev se obrnite brezobzorno na posebno delavnico EVEREST-SERVIS, katera izvaja vsa taka popravila vestno, strokovno in hitro po solidnih cenah. Za večje naročilo zahtevajte preračun od EVEREST-SERVIS, Prešernova 44.

Uprava poltelje v Ljubljani bo prodala 3 italijanske avtomobile znamke »Spa« na javni dražbi, ki bo 16. t. m. ob 15 na dvercih v prisilni delavnici. Ogled avtomobilov pol ure pred licitacijo. Interesenti avtomobilov vabljeno!

Novi strojeplasti tečaj pričenja 16. februarja. Vpisovanje dnevno. Informacije: »Christofor učni zavezi, Domobranska 15. Pediker Dekanič v kopališču pri »Slonus« ne sprejema strank do 1. marca t. l.

Poizvedovanja

Najdena je bila otroška rokavica v Dalmatinski ulici. Dobi se pri vratarju in Ljudski tiskarni, Poljanski nasip.

Izgubila sem večjo vsoto denarja in nekaj računov, od Kapiteljske ulice do stolnice. Poštenega najditelja prosim, naj odda proti nagradi, na imo naslovljena na stolnici na Pogarčarjevem trgu.

Dramsko gledališče

Sreda, 16. februarja, ob 16: »Namisljeni bolnik«. Premiera. Red Prvi.

Četrtek, 17. februarja, ob 16: »Namisljeni bolnik«. Red Četrtek.

Petek, 18. februarja, ob 16: »Cvetje v jeseni«. Izven. Znižane cene od 18 lit navzdol.

Mollere »Namisljeni bolnik« V njem je pokazal dramatičn tragikomičen tip namisljenega bolnika, ki deloma trankira »želo okolice, deloma pa je izven sebičnosti in spleta. To Mollerovo delo tokrat režira prvič na našem odru Jože Kovič, ki igra tudi naslovno vlogo. Nadalje igrajo še Belino — Gabrielščeva, Angeliko — Verdonikova, Bernada — Sever, Cleanta — Verdonik, Djalofusa — Pešek, Tomaža Djalofusa — Nakost, Purgona — Gorinek, Fleuranta — Kraljeva, Luissona — Svetelova. — Danes je premiera za red Prvi.

Opozorjamo, da bo petkova predstava Tavčarjeve igre »Cvetje v jeseni« ena zadnjih uprizoritev tega dela, in da bodo veljale zanjo znižane cene.

Operno gledališče

Sreda, 16. februarja, ob 16: »Melodije srca«. Red Sreda.

Četrtek, 17. februarja, ob 16: »Princeska in zmagaj. Mladinska opera. Izven. Cene od 28 lit navzdol.

Petek, 18. februarja: Zaprto.

Zaradi obolevnosti Milice Poljanarjeve je odložena premiera Foersterjeve opere »Gorenjski slavček« na prihodnji teden. Partijo Minke bo nastudirala Ksenija Vidaličeva.

Opozorjamo na predstavo mladinske opere »Princeska in zmagaj«, ki sta jo napisala P. Golevin in J. Gregore. Uprizorjena bo jutri, v četrtek, ob 16 izven abonmaja po cenah od 25 lit navzdol.

Frančiškanski oder

Nedelja, 20. februarja, ob 16: »Usodno jabolko«. Cene od 10 lit navzdol.

FILMI TEGA TEDNA

»Noč zmehnjavec« je ime filmu, ki teče v kinu Matic. Videti mu je, da je bil prirejen zato, da lahko nastopata Theo Lingen in Gustav Fröhlich, vsak v svoji tradicionalni panogi: Gustav Fröhlich kot ljubimec, Theo Lingen pa kot mojster situacijske komike in mimike. Kljub jazz orkestru, ki izpolnjuje doberšen del sporeda in kljub mnogim domislekom, ki vzbujajo plazove smeha, film vendar ne napravi takega vtisa, kakor bi ga človek že zaradi igralsve pričačeval. Še pa prav za prav v vse preveč prisiljenem dejanju, ki nikakor ne daje zadostne stvarne snovi za film. Premnogokrat uveljavljena situacijska komika, zamenjavanje oseb in sob pa končno posili narode filmsko komedijo.

Zgodovinski paberki

16. svečana:

L. 1824., se je rodil v Kočah pri Kočevski Reki pravnik, geograf in politik Kozler Peter. Prvi pouk je dobil pri Sv. Gregorju, prišel 1831. leta v Ljubljano, kjer je obiskoval normalno in gimnazijo ter odšel nato v Italijo; v Padovi je študiral logiko, v Paviji fiziko. Po dovršenem pravnem študiju na Dunaju je praktikal na sodišču in stopil 1849. leta v državno službo, kjer je ostal do 1856. leta, nakar je postal notar v Sežani. Po očetovi smrti je prevzel njegovo trgovino na Dunaju, kupil 1866. leta z brati in sestro od Pagliaruzzijev Cerkov grad v Šiški, osnoval in vodil pivovarno, ki je začela obratovati 1867. leta, kot največje tovrstno podjetje na Kranjskem. Kot gimnazijec je prišel v Ljubljano v krog Janca Krennika, pri katerem je več let stanoval, kot jurist je občeval na Dunaju z Miklošičem, Jenkom, Cigalotom, Dolencem in Hladnikom ter še 1844. leta zastopal Slovence v odboru prvega plesa dunajskih Slovencev. — Kozler je bil prvi, ki je opiral svoja izvajanja na statistično gradivo, ki ga je sam sistematično zbiral. Za geografijo ga je pridobil M. Vertovec in najkasneje maja 1848. leta je že mislil na izdajo malega slova zemljevida Slovenije, statističnega dela o Slovincih ali geografskega leksikona, v ta namen je stopil v zvezo z raznimi rodoljubi, da so nabirali gradivo. Preden je mogel to misel uresničiti, je nabrano gradivo objavil v raznih spisih. — Sodeloval je pri Matici, ki ji je daroval večino odličov zemljevida in veliko knjig. Kot vodja in solastnik pivovarne je zavzel tudi v za-

SLOVENEK

17. februarja 1944

7. ČETRTKOVA STRAN

bo posvečena

zaščiti

pred letalskimi napadi.

Ureditev zaklonišč.

Prenos ranjencev in onemoglih.

Zažigalne bombe in njihov učinek.

Drevje že obrezujejo

Ljubljana je vrtno mesto in pridela tudi sama kar znatno količino sadja, ki pomenja v eadnjih prehranjevalnih razmerah prav dobrodošel priboljšek v prehrani. Nekatere mestne četrti kakor Rožna dolina, Zgornja Šiška, Kodeljevo, Bežigrad se pomašajo s prav lepimi, čeprav majhnimi sadnimi vrsti. Po večini ti mali vrtnarji goje nizka in hitro radeča drevesa, ki jih umno goje, tako da dajejo prav lep donos in tak je bil celo lani, ko je bila sadna letina v splošnem neugodna. Po starem sadnjarskem pravilu bo morala biti torej letos sadna letina prav dobra, seveda če ne bo pozne slane ali kakke druge ujme. Sadjarji se že pripravljajo in tako so v začetku tega meseca skoraj po vseh ljubljanskih vrtovih ti mali pridelovalci obrezovali sadno drevje ter ga tudi drugače pripravljali za pomlad.

KULTURNI OBZORNIK

Cerkveni Glasbenik št. 1-3

Izšel je novi sešitek glasila slovenskih cerkvenih glasbenikov »Cerkveni glasbenik«, ki izhaja že 67. leto in ga urejuje marljivi Cecilijaneec prof. St. Premrl. Na čelnem mestu se nadaljuje glasbeno zgodovinska razprava dr. A. Dolinarja: Pregled slovenske cerkvene glasbe. V XX. poglavju se zgodovinar peča s p. Hugolinom Sattnerjem kot najpomembnejšim skladateljem cerkvenih skladb po Riharju. Dolinar opisuje njegov življenjepis — oče mu je bil nižjeavstrijski Nemec, mati pa Slovenka iz Trebnjega —, potem njegovo šolanje v Novem mestu pri frančiškanih ter njegovo redovno delo po raznih slovenskih samostanih do smrti l. 1934 (rojen je bil l. 1851). Za sedaj obdela samo v glavnem njegovo splošno delo ter navaja seznam njegovih skladb. Ocenio njegovega skladateljskega dela je prihranil za prihodnjč. — Urednik St. Premrl je napisal topel nekrolog 92letnemu Jožefu Lavtizarju, ki je letos preminul v Ratečah na svojem domu. Poleg nagnjenega dušnopastirskega dela, je bil pokojni svetovni popotnik tudi skladatelj, ki je zložil več ljudskih operet ter napisal mnogo člankov o cerkveni glasbi za Glasbenik. — Ob stoletnici rojstva Danila Fajglja je na-

pisal spominski članek z naštevanjem njegovih skladb skladatelja Vinko Vodopivec. Članku je dodalo uredništvo še seznam tistih skladb, ki jih hrani še v rokopisu in so bile natiskane. Tome Matija registrira z lepimi besedami jubilej rektorja Julija Betetta, ki poje že štirideset let v Operi. — Nato sledi društvena poročila »Iz odbora Cecilijanskega društva v Ljubljani«. Kratka koncertna poročila ter dopisi. Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo prinaša kratke ocene novih skladb, ki jih večinoma pišeta dr. Kimovec in urednik Premrl. Razne vesti, med katerimi je poročilo o smrti dirigenta N. Stritofa ter o smrti treh organistov, ki so jih ubili komunisti, namreč Rada Petroviča v Cerknici, Franja Armenija v Toplicah in Franca Turnška v Tunicali, se številka zaključuje.

V glasbeni prilogi so izšle naslednje skladbe: dr. Fr. K. Lukman: Mati žalostna je stala, Anton Jobst: Gospod je vstal (na besede F. Terčelja), Martina Zeleznika »Daritvena« in Stanka Premrla: Prošnja in Odpev pri litanijah Jezusovega Sreca.

Cena Cerkvenemu glasbeniku z glasbeno prilogo vred je letno 30 lit, za dijake 20 lit. (Uredništvo: Zarnikova ulica 12, uprava Semešiška ul. 2.)

Planinci, lovci in ljubitelji narave! Ob lepi knjigi

Črni svatje

boste spet zaživel kakor včasih. Iz knjige kar diha vonj gora, planinskih rož, snega in borovcev.

Kupite knjigo Slovenčeve knjižnice!

